

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za leta 50 lir, za 1/2 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in toki se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25.52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštini hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 7. januarja 1944

Preis - Cena L 0'80

Naredba o spremembi zakona o taksah

in pristojbinah ter taksnega in pristojbinskega pravilnika

Službeni list št. 2 je objavil naslednjo naredbo:

Na podlagi čl. 1. naredbe o upravljanju Ljubljanske pokrajine z dne 20. septembra 1943, št. 4, Službeni list št. 273/86 iz 1943, — odrejam:

§ 1. — V členu 5., t. 6., odst. 8. zakona o taksah in pristojbinah z dne 25. oktobra 1923, Uradni list št. 368/113 iz 1923, se dodajajo za besedami »zaradi pridobitve šolskega spričevala« besede »in zaradi oprostitve vpisnine«.

§ 2. — V členu 1., t. 24. taksnega in pristojbinskega pravilnika z dne 6. novembra 1923, Uradni list št. 376/116 iz 1923, se dodajajo za besedami »za pridobitev šolskega spričevala« besede »in za oprostitve vpisnine«.

§ 3. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu šefa pokrajinske uprave. Ljubljana dne 31. decembra 1943.

Prezident pokrajinske uprave:
Div. gen. Rupnik

Naredba o izvrševanju lova na operacijskem ozemlju »Jadransko primorje«

Člen 1. — Izvrševanje lova se lovskim upravičencem s takojšnjo veljavnostjo zopet dovoljuje.

Glede izvrševanja lova so izvzeta ozemlja, ki so bila proglašena za zaprta.

Člen 2. — Lov smejo izvrševati, ob pridržku preklica kadar koli, samo tisti lovski upravičenci, ki imajo po 25. novembru 1943 izdano dovoljenje za nošenje lovskega orožja.

Člen 3. — Prošnje, da se izda dovoljenje za nošenje lovskega orožja, je vložiti pri pristojnem prefektu.

Odločitev prefekta je neizpodbitna.

Trst dne 26. novembra 1943.

Vrhovni komisar:
Rainer s. r.

Dospelost taks

Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasa:

V času od 1. do 15. januarja 1944 zapadejo v plačilo naslednje takse:

1. Letna taksa za stalne reklame,
2. taksa za tekoče račune in
3. letna taksa za biljarde.

V času od 1. do 31. januarja 1944:

1. Dopolnilna prenosna taksa in
2. točilna taksa za 1. polletje 1944.

V času od 1. januarja do 15. februarja 1944 pa:

Letna taksa za trošarinska skladišča za vino in žganje.

Preskrba prebivalstva s kuhinjsko in živinsko soljo ter z vžigalicami

Šef pokrajinske uprave prezident div. gen. Rupnik je izdal naslednjo naredbo:

§ 1. — Preskrbo prebivalstva Ljubljanske pokrajine s kuhinjsko in živinsko soljo ter z vžigalicami izvršuje začasno Samostojna monopolna uprava Ljubljansko pokrajine.

§ 2. — Veliko prodajo kuhinjske in živinske soli ter vžigalic v Ljubljanski pokrajini prevzame Prehranjevalni zavod (»Prevod«) v Ljubljani.

§ 3. — Samostojna monopolna uprava v Ljubljani in »Prevod« določita sporazumno vse potrebno glede prevzema in izvrševanja velike prodaje v § 1. navedenih monopolnih predmetov.

§ 4. — Sedanji zakupniki velikih prodaj soli in vžigalic morajo

napraviti s Samostojno monopolno upravo obračun glede prevzetih količin blaga ter preostale zaloge izročiti »Prevodu«.

§ 5. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu šefa pokrajinske uprave v Ljubljani.

Naredba o oddaji pretiskanih poštne znamk v promet

Na podlagi odstavka 2. § 48. zakona o pošti, telegrafu in telefonu z dne 16. julija 1931 in na podlagi člena 1. naredbe o upravljanju Ljubljanske pokrajine z dne 20. septembra 1943, št. 4, Službeni list št. 273/86 iz 1943, — odrejam:

Pokrajinska direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani naj da v promet dosedanje poštne znamke s pretiskom, kakor sem ga odobril s svojim odlokom P. T. št. 14.266/43 od 15. decembra 1943.

Dosedanje znamke bodo torej pretiskane z grbom Ljubljanske pokrajine, t. j. z orlom vojvodine Kranjske in napisom »LJUBLJANSKA POKRAJINA — PROVINZ LAIBACH« oziroma »PROVINZ LAIBACH — LJUBLJANSKA POKRAJINA«.

V promet pridejo naslednje znamke:

1. frankovne znamke z nominalno vrednostjo po lir 0,05, 0,10, 0,15, 0,20, 0,25, 0,30, 0,35, 0,50, 0,75, 1.—, 1,25, 1,75, 2.—, 2,55, 5.—, 10.—, 20.—, 25.—, 50.— in ekspresna frankovna znamka po lir 1,25;

2. letalske znamke z nominalno vrednostjo po lir 0,25, 0,50, 0,75, 1.—, 2.—, 5.—, 10.— in ekspresna letalska znamka po liri 2.—;

3. portovne znamke z nominalno vrednostjo po lir 0,05, 0,10, 0,20,

0,25, 0,30, 0,40, 0,50, 1.— in 2.—.

Poleg teh znamk pridejo v promet tudi dobrodelne znamke za zimsko pomoč, za sirote, za brezdomce in za Slov. Rdeči križ.

Dobrodelne znamke z označbo »ZIMSKA POMOČ — WINTERHILFE« ali »WINTERHILFE — ZIMSKA POMOČ« bodo imele pretisk na letalskih znamkah z nominalno vrednostjo po lir 0,25, 0,50, 0,75, 1.—, 2.— in 5.— ter skupnim pribitkom lir 100.—.

Iste znamke z enako nominalno vrednostjo in enakim pribitkom bodo pretisnjene z označbo »SIROTAM — DEN WAISEN« ali »DEN WAISEN — SIROTAM«.

Obe frankovni ekspresni znamki po lir 1,25 in 2,50 bosta označeni za dobrodelni s pretiskom »BREZDOMCEM — DEN OBDACHLOSEN — BRE/DOMCEM« ter vsaka z vrednostjo pribitka lir 50.—.

Z rdečim križem in označbo enakega pribitka bosta obe znamki pretiskani v korist Slovenskega Rdečega križa.

Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu šefa pokrajinske uprave v Ljubljani.

Ljubljana dne 28. decembra 1943.

Prezident pokrajinske uprave:
Div. gen. Rupnik

Prirastek prebivalstva in prehrana

Število prebivalcev Evrope se je v 19. stoletju, torej v razmeroma kratki dobi 100 let, zvišalo od 175 na 500 milijonov, število prebivalcev vsega sveta pa od 682 na 1792 milijonov, zdaj pa je prebivalstvo sveta drugo milijardo ne samo doseglo, temveč tudi že preseгло. Zaradi velikega prirastka prebivalstva so bili strokovnjaki v začetku našega stoletja že v skrbeh, kako bo s prehrano, zdaj pa menijo, da bi se moglo prebivalstvo sveta celo potrojiti.

Takrat, ko so bili v skrbeh zaradi velikih prirastkov prebivalstva, pa je začelo naglo padati število rojstev v mnogih evropskih deželah. Najbolj je to število padalo v gospodarsko in kulturno naprednih deželah. V Nemčiji je prišlo l. 1872. na 1000 prebivalcev še 41 novorojencev, do leta 1933. pa se je to število znižalo na 14,7. V tem letu je bilo število novorojencev v Nemčiji prvič pod milijonsko mejo, v šestih letih pa se je število novorojencev spet zvišalo za 456.000 na 1,4 milijona ali za 45% več kakor v letu 1933.

Ta razvoj je prekinila vojna, čeprav ne v toliki meri, kakor se je pričakovalo. V Nemčiji je bilo leta 1940. na 1000 prebivalcev še 20 novorojencev, naslednje leto 18, leta 1942. pa še vedno za 8% več kakor l. 1933., ko je bilo število rojstev v Nemčiji najnižje.

V Nemčiji in v drugih deželah že dolgo ni več strahu pred preobljudenostjo. Nihče si ne dela skrbi, da ne bi bilo dovolj hrane za prirastek prebivalstva. Kruh zraste prej kakor človek in ni treba, da bi v skrbeh za hrano zibelke ostale prazne. Prirastek prebivalstva je povsod tudi porast produktivnosti. Tam, kjer to pravilo ne drži, so gotovo kake napačne v gospodarstvu ali pa primanjkuje podjetnosti in življenjske moči.

Vodja berlinskega instituta za gospodarska raziskovanja profesor Wagemann je zbral zanimive podatke o obljudenosti in prehrani raznih evropskih dežel. V mnogih deželah se občuti že pri naseljenosti 10 do 30 prebivalcev na kvadratnem kilometru težava s prehrano, drugod pa gosta naseljenost 35 do 40 ljudi na kvadratni kilometer ne dela nobenih skrbi in težav. Če se v deželi pri prirastku prebivalstva primerno dvigne produktivnost kmetijstva, odpadejo težave same po sebi, obenem pa se začne industrializacija, ki daje nov vzgon za intenzivno kmetovanje. Zato se pri dosti večji obljudenosti ni treba bati, da zemlja ne bi mogla prehraniti svojih prebivalcev.

Poravnajte naročnino!

Premogovna štiska Švice

Po svoji naravni lepoti sloveča Švica je z zemeljskimi zakladi zelo slabo obdarjena. To Švica težko občuti zlasti v časih, ko je dovoz iz inozemstva nemogoč. Najbolj zadene švicarsko gospodarstvo pomanjkanje kuriv, ker so ta v modernem gospodarstvu nepogrešljiva. Lastna proizvodnja kuriva je nezadostna in švicarska industrija dobiva danes samo 25% količin, ki so ji bile na razpolago l. 1940. Zaradi tega so samo vojna industrija in podjetja, ki delajo za vojsko, v polnem obsegu oskrbljena s kurivom. Potrošnja kuriv je za vsa druga podjetja racionirana. Železnice in druga transportna podjetja dobivajo mesečno natančno določene količine. Plinarne dobivajo samo dve tretjini količine, ki so jo potrošile v normalnih letih.

Da bi se mogla kriti potreba na premogu, so začeli v Švici zopet kopati premog v že opuščeni premogovnikih. Uspehi tega prizadevanja pa so zelo slabi. V vseh švicarskih premogovnikih so izkopal v l. 1941. približno 40.000 ton premoga, l. 1942. pa 220.000 ton. Pri letni potrošnji 3,5 milijona ton ne krije vsa proizvodnja niti 10 odstotkov potrebe. Švicarski premog pa je poleg tega moker in daje zelo mnogo pepela, da je njegova kurivost zelo majhna. To je bil tudi vzrok, da so v nekaterih premogovnikih zopet opustili nadalj-

nje kopanje premoga. Ljudje se domačega premoga zaradi njegove slabe kakovosti zelo branijo in uvesti je se morala obvezna dolžnost sprejemanja tega premoga. Toda niti s tem ni bilo dosti pomagano in pasivna rezistenca ljudi proti švicarskemu premogu je ostala. Švicarska industrija se je med tem v veliki meri prilagodila na električne kurilne naprave. Ker je poleg tega tudi Nemčija še nadalje dobavljala Švici premog v predvojni višini, so se zaloge švicarskih premogovnikov vedno bolj kopičile in premog ni mogel dobiti odjemalcev. Danes je Švica čisto navezana na dovoz premoga iz Nemčije, ker je dovoz iz Francije, Anglije in Nizozemske nemogoč. Zato se gospodarski krogi živo zanimajo za trgovinska pogajanja z Nemčijo, pri katerih bodo igrale premogovne dobave glavno vlogo.

Precej ima Švica železnih rud, manjka pa ji koksa, da bi lahko proizvajala jeklo. Da bi se to proizvajalo na druge načine, je le malo upanja. Tudi glede vseh drugih naravnih zakladov je Švica silno revna ter ji primanjkuje kalija, bakra, svinca in drugih kovinskih rud. Tudi upanje, da bi se našla petrolejska ležišča na obronkih alpskega gorovja, se je izjalovilo. Tako je Švica še nadalje navezana samo na uvoz kuriv in njej potrebnih rud.

Krušna karta na Portugalskem

Tudi nevtralna Portugalska je prišla na vrsto, da racionira najvažnejša živila. Gospodarsko ministristvo je lani večkrat pozvalo k intenzivnejšemu obdelovanju zemlje, kar je pomenilo, da je stopil v ospredje problem prehrane.

Uvoz živil že l. 1942. ni zadoščeval, lani pa se je še precej skrčil. Samo uvoz riža se je posredilo zvišati od 474 na 1294 ton, uvoz pšenice pa se je skrčil od 78.960 na 68.600 ton. Koruze so l. 1942. uvozili 38.760, lani pa 33.560 ton. Ker je bila tudi lanska letina precej slaba, so morali leto 1943. zaključiti z uvedbo krušne karte, pripravljen pa je tudi načrt za racioniranje mesa, olja, mleka, masla in moka, ki se bo v kratkem začel izvajati.

»Das Reich« navaja, da se je indeks živilskih cen na Portugalskem od septembra 1942. do septembra lani dvignil od 144,2 na 155,7, pri čemer pa je treba upoštevati, da te uradne številke ne izražajo prave podražitve. Že iz časopisja je razvidno, da se je tudi na Portugalskem razbohotila črna borza, neugnana spremljevalka pomanjkanja.

Portugalska dobiva pšenico iz USA, Argentine in Kanade, koruzo pa iz kolonije Angole. Ti dobavitelji imajo dovolj živil, portugalski uvoz pa se je močno skrčil zaradi pomanjkanja transportnih sredstev in ker bo do konca vojne prometnih ovir vedno več, je moralo prej ali slej priti do racioniranja živeža.

Z uvedbo krušne karte pa je odpravljeno tudi napačno mnenje, ki je predstavljalo Portugalsko za rodovitno, dobro preskrbljeno deželo. Od vseh portugalskih zem-

ljišč je v resnici samo 30% uporabnih za kmetijsko proizvodnjo, 40% je neproduktivnih, ostalih 30% pa pride na gozdove in pašnike. V kmetijstvu se udejstvuje okrog 46% portugalskega prebivalstva. Ker ni premoga in železa, se industrija ne more uspešno razviti in tako je Portugalska prisiljena, posvetiti vso skrb in ves trud napredku in okrepitvi kmetijske proizvodnje. Bogati so samo pridelki vina, oliv in južnega sadja, vsa ostala kmetijska proizvodnja pa bi morala biti povečana z intenzivnejšim obdelovanjem in pridelovanjem.

Madžarska trgovska podjetja v luči statistike

Po podatkih, ki so bili pridobljeni pri zadnjem ljudskem štetju, ki je bilo na Madžarskem izvedeno leta 1940., se je v desetletju 1930. do 1940. število madžarskih trgovskih podjetij zvišalo za 56 odstotkov, število uslužbencev takih podjetij pa za 122 odstotkov. Statistika, veljavna za trianonsko Madžarsko, navaja, da je bilo v pričetku desetletja 51.177 trgovskih podjetij in 52.185 uslužbencev, ob koncu desetletja pa 79.185 podjetij in 115.840 uslužbencev. Na prvem mestu je živilska stroka, na katero pride 53,5 odstotka vseh podjetij, 39 odstotkov vseh uslužbencev ter 28,5 odstotka vsega prometa. Na drugem mestu je trgovina s tekstilnim blagom in konfekcijo, na tretjem pa trgovina z živino ter trgovina s kovinami in kovinskimi izdelki. V presledkih sledijo potem lesna, galanterijska in papirna trgovina. Na zadnjem mestu so podjetja, ki trgujejo z izdelki iz usnja ter s kemikalijami.

Preskrba Dunaja z živili

»Das Reich« primerja preskrbo Dunaja z živili med prvo in drugo svetovno vojno. V jeseni l. 1918. so veljali za dvomilijonsko mesto Dunaj naslednji živilski obroki: na teden 125 g mesa, 40 g masti, 1260 g kruha, 250 g moka in po kg krompirja. Nad 14 let stari prebivalci niso dobivali mleka, obroki za bolnike, dojenčke in matere pa so bili zelo pišli. Težki delavci so imeli krušni dodatek 945 g in so dobivali na teden 2205 gramov kruha. Za mast je veljala slaba vojna margarina in kruh je bil slabši od tedna do tedna.

Zdaj v petem vojnem letu pa dobivajo Dunajčani na teden po 2425 g kruha za normalne potrošnike, po 2775 g za mladino, po 3825 g za težke ter po 4825 g za najtežje delavce. Normalni potrošniki dobijo še enkrat toliko mesa kakor l. 1918., težki delavci po 600 g, najtežji delavci pa po 850 g na teden. Obrok masti je za normalne potrošnike petkrat, za najtežje delavce pa celo štirinajstkrat večji kakor l. 1918. Normalni potrošniki dobivajo zdaj dnevno osminko mleka, na teden pa 225 g sladkorja ter še 90 g na nakaznico za marmelado, dočim so dobivali l. 1918. na teden samo 190 g. Tedenski obrok krompirja je 2,5 kg, obrok testenin pa 250 g.

Upoštevati je treba tudi to, da so se nekdanje cene neprestano dvigale, dočim so zdaj le malo spremenjene.

Srbski proračun

Proračun srbske vlade je znašal za lansko leto 8.48, za letošnje leto pa 9.68 milijarde dinarjev. Najvažnejši izdatki državne uprave so naslednji: finančno ministrstvo 127 (lani 110) milijonov, ministrstvo za gradbe 159 (lani 154) milijonov, gospodarsko ministrstvo pa 300 (lani 230) milijonov. Davčni dohodki bodo znašali 3.07 (lani 2.84) milijarde, dohodki carine 1.93 (lani 1.27) milijarde, monopolski dohodki pa 2.5 (lani 2.7) milijarde.

Oljarstvo v Banatu

Spomladi l. 1942. je bila v Banatu ustanovljena delniška družba »Oleum«, ki ima svoj sedež v Pančevu. Njena naloga je pospeševanje kulture oljnatih rastlin v Banatu. Ze l. 1942. so se močno povečali nasadi sončnic in ker ni bilo na razpolago prostorov za sušenje in spravljanje oljnatih rastlin, je družba doslej zgradila in uredila že 10 sušilnic in 14 skladišč. Lani je imela družba 1.2 milijona dinarjev čistega dobička.

Švedska zunanja trgovina

V švedskem gospodarstvu se močno občuti zmanjšanje izvoza staničnine. V primerjavi z letom 1942. se je lani ta izvoz zmanjšal za 17% in nekatere tovarne so skrčile svoje obrate. Močno se je skrčil tudi izvoz lesnih izdelkov. Od povprečja prejšnjih let se je lani znižal za 37%. Največji trgovinski partner Švedske je bila lani Nemčija, ki je bila udeležena pri uvozu z 51%, pri izvozu pa s 43%. Delež čezmorskih dežel je bil pri izvozu 8%, pri uvozu pa 15%.

Plačevanje uslužbenskega davka

Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasa:

Vsi delodajalci, ki zaposlujejo povprečno nad 20 uslužbencev, morajo plačevati uslužbenski davek mesečno in ga s predpisanim seznamom odvajati do 15. prihodnjega meseca davčni upravi.

Istotako morajo mesečno plačevati uslužbenski davek tudi državnne in samoupravne institucije in osebe ter podjetja, ki so načeloma zavezane družbenemu davku, četudi so ga trajno ali začasno oproščene.

Vsi delodajalci, ki morajo mesečno plačevati uslužbenski davek, morajo do 25. t. m. to pismeno javiti davčni upravi.

Ostali delodajalci pa morajo plačevati uslužbenski davek četrtletno in ga s predpisanim seznamom odvajati davčni upravi do 15. aprila za I. četrtletje, do 15. julija za II. četrtletje, do 15. oktobra za III. in do 15. januarja za IV. četrtletje.

Uslužbenski davek mora delodajalec odtegniti ob vsakem izplačilu plač ali mezd in ga mora hraniti do odvoda davčni upravi.

Samskim nameščencem, ločnim, vdovcem brez otrok, vsem v starosti od 30 do 60 let morajo službojalcem poleg uslužbenskega davka odtegniti in odvajati tudi samski davek po tabeli, ako presegajo prejemki 950 Lir mesečno.

Samoupravne doklade se ne plačujejo na sledeče uslužbenčeve prejemke: brez otrok do vključno 1596.— Lir mesečno, ali 387.60 Lir tedensko, z 1 otrokom do vključno 1615.— Lir mesečno ali 392.35 Lir tedensko, z 2 otrokoma do vključno

1634.— Lir mesečno ali 397.10 Lir tedensko, s 3 otroci do vključno 1653.— Lir mesečno ali 401.85 Lir tedensko, s 4 otroci do vključno 1672.— Lir mesečno ali 406.60 Lir tedensko, s 5 otroci do vključno 1691.— Lir mesečno ali 411.34 Lir tedensko, s 6 otroci do vključno 1710.— Lir mesečno ali 416.10 Lir na teden.

Uslužbenski davek na gori navedene prejemke znaša mesečno Lir 86.64, tedensko pa 21.66, ter je prost samoupravnih doklad. Ako pa so prejemki višji in se plačuje na iste več kot 86.64 Lir mesečno ali 21.66 Lir tedensko davka, tvori presežek osnovo za odmero samoupravne doklade.

N. pr. Za uslužbenca brez otrok znaša mesečna plača 1720 Lir, uslužbenski davek znaša na ta znesek Lir 101.08 manj 86.64, ostane 14.40 Lir, kateri znesek je podvržen samoupravni dokladi.

Dokler ne bo znan odstotek samoupravnih doklad, se plačujejo iste po lanskoletni višini, ki znaša 165%.

Pri prejemkih preko 20.000 Lir letno, se plačuje še mestna socialna davščina po dosednji tabeli.

Prispevek za obrambni in bednostni sklad se plačuje po dosednji izmeri.

Davčnih knjižic letos ni treba predlagati davčni upravi v pregled, pač pa naj jih hranijo delodajalci za pregled po finančni kontroli.

Pripomočki za izračunavanje in tiskovine za odvod davka se dobe pri davčni upravi Ljubljana mesto, Vodnikov trg 5, v sobi 7 II. nadstr.

Denarnišтво in zavarovalstvo

Izplačevanje vlog v bivši Poštni hranilnici v Beogradu

Poštna hranilnica v Ljubljani je pričela z dnem 3. 1. 1944 po prejeti odobritvi šefa pokrajinske uprave v Ljubljani izplačevati na svoji blagajni vsem vlagateljem hranilnih knjižic bivše Poštne hranilnice v Beogradu, ki imajo svoje bivališče ozir. sedež v Ljubljanski pokrajini in so svoje vloge prijavili v l. 1941., mesečno po Din 500.— ozir. Lir 190.—. Prijave vlagateljev za izplačilo se sprejemajo vsak poslovni dan od 8. do 12. ure na blagajni zavoda.

Kreditno združništvo na štajerskem

Zveza rajtajznovk na Štajerskem je priredila v zadnjih tednih lanskega leta 10 okrožnih zborovanj. Na teh zborovanjih je nad 400 delegatov zastopalo 260 kreditnih zadrug, zborovanj pa se je udeležilo tudi mnogo kmetov in obrtnikov, ki kažejo veliko zanimanje za združništvo. S 1. januarjem 1944 je prevzela štajerska zveza rajtajznovk tudi vse posle Štajerske kmečke blagajne, ki je bila kot kreditna zadruga ustanovljena l. 1901. v Gradcu. Hranilne vloge te kreditne zadruge so do konca lanskega leta dosegle skoraj 7 milijonov mark.

Velikanski vojni dobički ameriških delniških družb

Dobički ameriških delniških družb izkazujejo, kakor je izjavil ameriški trgovinski minister, še nikdar dosežene rekorde. Ze v letu 1942. so izračunali presežke delniških družb na 23 milijard dolarjev. V letu 1943. so se ti dobički povečali še za 11 odstotkov. V zvezi s tem opozarja revija »New Republic« na velikanske dobičke, ki so jih zaradi vojnih razmer dosegla ameriška podjetja za oskrbo in železniška podjetja. Revija piše, da so člani družbe American Gas Association, ki kontrolira 173 obratov z več ko 10 milijardami dolarjev kapitala, dosegli dvojne, a tudi trikrat tako velike dobičke. Železnice, ki so priključene komisiji za ameriški transportni promet, so povečale svoj čisti dobiček od 515 milijonov dolarjev v l. 1942. na 1.030 milijonov dolarjev v l. 1943., pa čeprav so svoje rezerve povečale za 51 odstotkov. Pri tem gre za podjetja, ki bi se morala kot oskrbovalna podjetja zadovoljiti s skromnim dobičkom. Ti primeri jasno kažejo, kako se je dobičkarstvo razpaslo po vseh Združenih državah Sev. Amerike in kako se vse podi samo za čim večjim dobičkom.

Generalni svet Francoske banke je določil brutodividendo za drugo polovico l. 1943. na 160 frankov, kar ustreza netodividendi 112 frankov.

Trgovinski register Gospodarske vesti

Spremembe in dodatki:

»Karton«, družba z o. z., Ljubljana. Vpiše se poslovodkinja Bartol Justina, roj. Walter, trgovčeva soproga v Ljubljani. Poslovodje zastopajo družbo samostojno.

Iz združnega registra

Pri Gostilničarski nabavljalni zadrugi za Ljubljansko pokrajino v Ljubljani se izbriše pooblaščenec Peteln Anton, vpiše pa pooblaščenec Hafner Anton, poslovodja v Ljubljani, Rimska c. 2.

Pri Vzajemni posojilnici v Ljubljani se izbriše zbog smrti član upravnega odbora Martinčič Avgust, vpiše pa se član upravnega odbora Mašič Pavel, železniški inšpektor v Ljubljani.

Izbriše se Kmetijska živinorejska zadruga »Ekonom« v likvidaciji — zaradi končane likvidacije.

Žito za cigarete

»Neues Wiener Tagblatt« poroča, da je hrvatsko ministrstvo za kmetijstvo in prehrano dovolilo naslednjo blagovno zamenjavo za kmetijsko proizvodnjo, ki spada pod državni nakupni monopol. Ko je oddana določena količina, dobijo pridelovalci za presežke žita, fižola, krompirja, mleka, surovega masla in svinjske masti poleg določene cene še cigarete ali ustrezajoče količine tobaka. Po 200 cigaret se dobi za 100 kg žita, za 50 kg fižola, za 400 kg krompirja, za 100 litrov mleka, za 5 kg masla ali za 4 kg svinjske masti. Za govejo živino, ki ima nad 350 kg žive teže, dobi kmet še usnje za par čevljev, za živino, ki ima nad 500 kg žive teže, pa usnje za dva para čevljev.

Zmanjšana proizvodnja sladkorja na Slovaškem

Zaradi slabega pridelka repe se je proizvodnja sladkorja na Slovaškem zmanjšala od 520.000 na okrog 420.000 metrskih stotov. Ker je v skladiščih še precej sladkorja iz prejšnjih let, se zaradi tega obrok sladkorja ne bo zmanjšal. Mesečni obrok za osebo ostane kakor doslej v glavnem mestu 1 kg, v ostalih krajih pa 0.75 kg. Za racionirani sladkor ostanejo stare cene, podražil pa se bo sladkor za industrijsko uporabo.

Važna lesna konferenca bo leš proti koncu januarja na Dunaju. Konferenca se bodo udeležili gozdarski strokovnjaki in lesni inženirji, ki se bavijo s proučevanjem lesa ter izkoriščanjem lesa v sedanji vojni. Na dnevnem redu so referati o lesnem gospodarstvu Nemčije v petem letu vojne, o lesnem gospodarstvu Madžarske in zasedenih pokrajin, o oglju o uporabi lesnih odpadkov, o trajnosti lesa ter o raznih vprašanjih glede boljšega izkoriščanja lesa.

Državno trošarino na vino je hrvatska vlada zvišala na 800 kun, za namizno vino na 1200 kun za hektoliter. Za penca vina se je zvišala trošarina na 20 kun za liter.

Skladiščne pristojbine so bile na glavni carinarnici v Zagrebu zvišane na 1 kuno za prvi dan, na 8 kun za drugi do četrti dan, na 16 kun za naslednjih 9 dni in na 32 kun za naslednje dni za vsakih 100 kg blaga.

V Madžarskem uradnem listu je izšla naredba, s katero se transferni moratorij za inozemske dolgove podaljša do 22. decembra 1944. Za leto dni se je nadalje podaljšala veljavnost naredbe, po kateri se morejo v zlatu dogovorjena plačila izvršiti v pengih.

Manjša madžarska komisija je odpotovala na Švedsko, kjer bo obiskala vodilne les predelujoče obrate. Upoznala se bo tudi z izdelovanjem umetnega lesa. Lastnik neke vodilne madžarske vinske veletrgovine je odpotoval v Stockholm, da se dogovori glede izvoza večje količine madžarskih kvalitetnih vin.

Na Bolgarskem so pri vasi Kurik odkrili nov vrelec s temperaturo 32 stopinj, v globini 120 metrov pa ima vrelec 120 stopinj C temperature. V vsakem litru vode je 24.5 g mineralnih soli, dočim imajo sofijski mineralni vreli samo 0.25 g soli.

Med romunsko in finsko vlado je bil sklenjen dogovor, po katerem bo dobavila Romunija Finski 2000 vagonov pšenice. Prve pošiljke pšenice so že odšle na Finsko.

Ker je bila v Romuniji trošarina na sladkor ukinjena, so se mogli poceniti tudi likerji. Tudi mestne klavnice so znatno znižale pristojbino za klanje ter se je zato meso pocenilo.

Iz Romunije poročajo o dobrem velikem pridelku cikorijske. Na 1 joku se je pridelalo 10 do 11 tisoč kg cikorijske.

O romunsko-turških gospodarskih pogajanjih se poroča, da je Romunija izjavila svojo pripravljenost, da poveča svoje petrolejske dobave Turčiji. Poskrbljeno je tudi, da se bo transport petroleja gladko razvijal. Končno se poroča, da se bo določilo novo razmerje med lejem in turško liro.

Tobačna tovarna v Izmiru, ki so jo začeli zidati v l. 1938., je sedaj dogotovljena. Tovarna bo zaposlovala 1000 delavcev.

Brazilijska je morala uvesti natančno kontrolo nad vsemi zalogami kavčuka. Izvajanje te kontrole bo nadziral odbor za izvedbo dogovora o dobavi kavčuka USA, kar dokazuje, da tu ne bodo odločevali interesi Brazilijske, temveč interesi USA.

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova 3

Telefon št. 22-72.

Cement in strešno lepenko

dobavi po izjemni ceni tudi v vagonskih pošiljkah

trrdka

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino v Ljubljani

Priporoča se:

V. A. JANEŠ

delikatesna trgovina
Ljubljana, Ulica 3. maja